

۲۰۲۸۸۱۹

مقررات حاکم بر معاملات اوراق بهادار در ایران و امارات

مطالعه‌ی تطبیقی اوراق بهادار
با تأکید بر اوراق مشارکت در حقوق ایران و امارات

دکتر محمد مهدی سیدناصری
مدرس دانشگاه

مؤسسه‌ی
نشر و تحقیقات

دفتر و نمایشگاه مرکزی:

تهران، خ انقلاب، خ فلسطین جنوبی، خ محتشم، شمارهی ۲۰، طبقه‌ی اول غربی
تلفن: ۶۶۴۱۰۰۴۱ (خط ۵) • تلفکس: ۶۶۴۶۸۲۶۳ • کد پستی: ۱۳۱۵۸۵۳۴۹۳
ساماندهی پیامکی: ۳۰۰۰۶۶۶۶۳

www.zekr.co • Email: zekr_publishery@yahoo.com

مقررات حاکم بر معاملات اوراق بهادار در ایران و امارات

دکتر محمد مهدی سیدناصری (مدرس دانشگاه)
صفحه‌آرایی: نارگه گرافیک قاصدک (سید مهدی مظلوم)

زیر نظر شورای بررسی

لیزینگ فی: گلیا • کد: ۹۸/۸۶۴

چاپ اول: ۱۳۹۱، تیراژ: ۵۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۳۷-۰۰۰

کلیه‌ی حقوق چاپ و نشر انحصاراً برای
موسسه‌ی نشر و تحقیقات ذکر محفوظ است.

قیمت: ۱۶۰۰۰ ریال

سرشناسه: سیدناصری، محمد مهدی،

عنوان و نام پدیدآور: مقررات حاکم بر معاملات اوراق بهادار در ایران و امارات.
مطالعه تطبیقی اوراق بهادار با تأکید بر اوراق مشارکت در حقوق ایران و امارات / محمد مهدی سیدناصری.
مشخصات نشر: تهران: موسسه نشر و تحقیقات ذکر.

مشخصات ظاهری: ۹۶ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۳۷-۰۰۰

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۸۲.

عنوان دیگر: مطالعه تطبیقی اوراق بهادار با تأکید بر اوراق مشارکت در حقوق ایران و امارات.

موضوع: اوراق بهادار — مطالعات تطبیقی

موضوع: Securities -- Case studies

موضوع: بورس — مطالعات تطبیقی Securities -- Stock exchanges -- Case studies

موضوع: اوراق بهادار — ایران Securities -- Iran

موضوع: اوراق بهادار — امارات متحده عربی Securities -- United Arab Emirates

رده بندی کنگره: HG۴۶۵۰

رده بندی دیویی: ۳۳۱/۶۳۲

شماره کتابشناسی ملی: ۵۷۲۱۲۴۵

فهرست

فصل اول: کلیات و بیان مفاهیم.....	۷
۱-۱- اوراق بهادار و مصادیق آن.....	۷
۱-۳- نقش بورس در نظام اقتصادی.....	۱۷
فصل دوم: پیشینه تاریخی، ساختار و تشکیلات بازار اوراق بهادار (در آیینی جهان با تأکید بر نهادهای ایران و اسرار آن).....	۳۰
۱-۲- پیشینه، ساختار و تشکیلات جهانی بازار اوراق بهادار.....	۳۰
۲-۲- پیشینه، ساختار و تشکیلات بازار اوراق بهادار در ایران.....	۳۶
فصل سوم: ماهیت و ویژگی‌های اوراق مشارکت، (در حقوق ایران و امارات).....	۶۷
۱-۳- ماهیت و ویژگی‌های اوراق مشارکت در ایران.....	۶۷
۲-۳- ماهیت و ویژگی‌های اوراق مشارکت در امارات.....	۷۸
۳-۳- نتیجه‌گیری.....	۸۹
۴-۳- پیشنهادات.....	۹۲
منابع و مآخذ.....	۹۳

مقدمه

سرمایه یکی از نهادهای اصلی تولید است. در گذشته سرمایه بیشتر به شکل ابزار و آلات ششک، انسان مطرح بود، اما، امروزه سرمایه به عنوان انباشت نقدینگی برای شروع یا ادامه یک فعالیت اقتصادی نیز در نظر گرفته می‌شود. دولت‌ها و شرکت‌های اقتصادی برای شروع یا ادامه یک فعالیت اقتصادی احتیاج به تأمین سرمایه دارند. این سرمایه یا از دارایی دولت و صاحبان شرکت تأمین می‌شود و یا این که از طریق فرآیند تأمین مالی به دست می‌آید. فرآیند تأمین مالی یکی از مباحث مهم اقتصاد مالی است. برای تأمین مالی، روش‌ها و ابزار گوناگونی وجود دارد که هر کدام دارای ویژگی‌ها و خواص مربوط به خود است. بستن این موضوع، توان مالی، شرایط بنگاه‌های اقتصادی و تنوع رفتار مردم در سرمایه‌گذاری و مواجهه با خطر، این ابزارها و روش‌ها تبیین و به کار گرفته می‌شوند. یکی از روش‌های مهم فرایند تأمین مالی، تبدیل به اوراق بهادار کردن دارایی‌ها می‌باشد. واژه تبدیل به اوراق بهادار کردن، یکی از واژه‌هایی است که از ظهور آن در ادبیات مالی جهان بیش از دو دهه نمی‌گذرد. تبدیل به اوراق بهادار کردن فرآیندی است که طی آن، نخست دارایی‌های مؤسسه مالک دارایی یا بانکی از ترازنامه‌ی آن مؤسسه جدا می‌شود و سپس، تأمین وجوه را سرمایه‌گذارانی انجام می‌دهند که ابزار مالی قابل معامله را خریده‌اند. این ابزار مبادله شده نمایانگر بدهکاری مزبور می‌باشد. به عبارت دیگر، تبدیل به اوراق بهادار کردن، فرآیندی است که در آن واسطه‌های مالی مانند بانک‌های تجاری حذف و اوراق بدهی قابل خرید و فروش مستقیماً به سرمایه‌گذاران فروخته می‌شود. درواقع، یک شرکت تأمین سرمایه، مجموعه‌ای از دارایی‌های مالی را جمع‌آوری و اوراق بدهی را برای تأمین مالی مجموعه‌ی موردنظر به سرمایه‌گذاران بیرونی می‌فروشد. در فرآیند تبدیل دارایی‌ها به اوراق بهادار، شرکت

یا مؤسسه‌ای که نیاز به تأمین مالی دارد اقدام به تأسیس یک شرکت با مقصد خاص می‌کند و آن دسته از دارایی‌های خود را که دارای جریان نقدی آتی هستند به شرکت با مقصد خاص می‌فروشد. شرکت با مقصد خاص برای این که وجه لازم برای خرید دارایی‌های مذکور را فراهم کند، اقدام به انتشار اوراق بدهی با پشتوانه‌ی دارایی می‌کند و آن را به عموم سرمایه‌گذاران عرضه می‌کند. سپس شرکت با مقصد خاص وجوهی را که از محل فروش اوراق بدهی به دست آورده است، بابت خرید دارایی‌های مالی به بانی پرداخت می‌کند. سرمایه‌گذارانی که اوراق بدهی با پشتوانه‌ی دارایی را خریده‌اند از محل جریان‌های نقدی حاصل از دارایی‌های مالی شرکت با مقصد خاص بازدهی کسب می‌کنند. دو کشور جمهوری اسلامی ایران و امارات متحده عربی علاوه بر همسایگی دارای روابط دیرینه تجاری و اقتصادی فراوانی می‌باشند. با در نظر گرفتن کثرت تردد‌های مردم، دو کشور و سرمایه‌گذاری‌های فراوان در بخش‌های مختلف باعث طرح شدن اختلافات می‌گردد. یکی از زمینه‌های سرمایه‌گذاری در دو کشور بازار اوراق بهادار آن‌ها می‌باشد. بنابراین مطالعه مقررات حاکم بر معاملات اوراق بهادار می‌تواند هم برای ایرانیان، محل‌نشینان و هم برای ایرانیان مقیم و یا کسانی که مقصد سرمایه‌گذاری در بورس امارات متحد عربی را داشته باشند مفید فایده باشد، ضمن این که به دلیل استفاده این کشور از تعاریف کشورهای دیگر اعم از کشورهای اسلامی و یا کشورهای غربی مطالعه حقوق حاکم بر معاملات اوراق بهادار در امارات دارای اهمیت قابل توجهی می‌باشد. دو کشور ایران و امارات متحد عربی تحت مطالعه حقوق اسلام را به عنوان منبع اصلی قانون‌گذاری می‌شمارند. در زمینه اوراق بهادار اخیراً مطالعات اسلامی گسترده‌ای انجام شده است. نهادهای مختلفی مانند اوراق مشارکت از جمله دستاوردهای این گونه مطالعات است که برای زدودن شبهه‌ها از سرمایه‌گذاری در اوراق سهام شرکت‌ها معرفی و مقررات آن در حقوق ایران تنظیم شده است. یقیناً کشور امارات متحده عربی با توجه به دسترسی به بازارهای مالی اسلامی و غربی از دستاوردهای مطالعاتی در زمینه انطباق مقررات حاکم بر معاملات اوراق بهادار با حقوق اسلام بهره‌های فراوان برده است. در این تحقیق به بررسی و شناخت مزایا و معایب حقوق دو کشور ایران و امارات متحده عربی در خصوص موضوع مورد مطالعه، مهم‌ترین هدف می‌باشد.